εργαζόμενο έξαρτᾶται ἀπό τήν ἱκανότητά του πρός ἐργασία, ἡ ἱκανότης δέ αὐτή πρός ἐργασία ἀνεγνωρίσθη ἀπό τίς ἁρμόδιες ἀρχές τοῦ ἐν λόγω Κράτους μέλους, οἱ ἀρχές αὐτές δέν δύνανται νά ἀρνηθοῦν στόν ἐνδιαφερόμενο ἐργαζόμενο τήν παροχή τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας λόγω τοῦ ὅτι λαμβάνει, σέ ἄλλο Κράτος μέλος, σύνταξη ἀναπηρίας πού ἐχορηγήθη σύμφωνα μέ τούς κοινοτικούς κανόνες κατά τό σύστημα τοῦ συνυπολογισμοῦ καί τοῦ κατ' ἀναλογία ἐπιμερισμοῦ.

Στήν ὑπόθεση 79/81,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση τοῦ Cour du travail τῆς Mons πρός τό Δικαστήριο, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τήν ὁποία ζητεῖται, στό πλαίσιο τῆς διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιον τοῦ αἰτοῦντος δικαστηρίου μεταξύ

MARGHERITA BACCINI

καί

OFFICE NATIONAL DE L'EMPLOI (ONEM)

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 τοῦ Συμβουλίου περί ἐφαρμογῆς τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως στούς μισθωτούς καί τίς οἰκογένειές τους πού διακινοῦνται ἐντός τῆς Κοινότητος, καί τοῦ κανονισμοῦ 574/72 περί τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, ἐπικουρικῶς δέ, ὡς πρός τό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 ἐν σχέσει πρός τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Χλωρό καί F. Grévisse, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: P. VerLoren van Themaat
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, τά αἰτήματα, οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

Ἡ Baccini, ἰταλίδα ὑπήκοος, εἰργάσθη διαδοχικῶς στήν Ἰταλία καί τό Βέλγιο. Στήν τελευταία αὐτή χώρα, ἐλάμβανε ἐπίδομα ἀναπηρίας ἀπό τήν 5η Ἰουλίου 1973.

Στίς 6 Σεπτεμβρίου 1974, ὁ ἁρμόδιος βελγικός φορεύς, ἤτοι τό INAMI (Institut national d'assurance maladie-invalidité — Ἐθνικό Ἵδρυμα Ἀσφαλίσεως Ἀσθενείας καί Ἀναπηρίας) διεβίβασε στό INPS (Istituto nazionale della providenza sociale — Ἐθνικό Ἵδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας) τά ἔντυπα συνδέσεως, προκειμένου νά προσδιορισθοῦν τά συνταξιοδοτικά δικαιώματα στήν Ἰταλία, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ τίτλου IV κεφάλαιο III τοῦ κανονισμοῦ 574/72 τοῦ Συμβουλίου, πού καθορίζει τόν τρόπο ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 περί ἐφαρμογῆς τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως στούς διακινουμένους ἐργαζομένους καί στίς οἰκογένειές τους πού διακινοῦνται ἐντός τῆς Κοινότητος.

Μετά τήν ἐν λόγω γνωστοποίηση καί λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 (ἡ ὁποία ἔγινε παράγραφος 4 συνεπεία τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ ἀπό τόν κανονισμό 2595/77 τῆς 21ης Νοεμβρίου 1977 — ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/002, σ. 201), δυνάμει τῆς ὁποίας:

«Ἡ ἀπόφαση πού λαμβάνεται ἀπό τόν φορέα Κράτους μέλους ὡς πρός τόν βαθμό ἀναπηρίας τοῦ αἰτοῦντος δεσμεύει τόν φορέα ὁποιουδήποτε ἄλλου Κράτους μέλους...»,

τό INPS χορήγησε στήν Baccini ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας κατά τό σύστημα τοῦ κατ' ἀναλογία ἐπιμερισμοῦ, ἡ ὁποία προέκυψε ἀπό τόν συνυπολογισμό τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως στήν Ἰταλία καί στό Βέλγιο. Ἡ σύνταξη αὐτή ἴσχυσε ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974.

Μετά ἀπό ἰατρική ἐξέταση πού ἐπραγματοποιήθη στίς 25 Ἀπριλίου 1975 στό Βέλγιο, διεπιστώθη ὅτι ὁ βαθμός ἀνικανότητος τῆς Baccini ἦταν κατώτερος τοῦ 66 %. Κατά συνέπεια, ἡ Baccini ἐκρίθη ἱκανή νά ἀναλάβει ἐκ νέου ἐργασία στό Βέλγιο ἀπό τίς 28 Ἀπριλίου 1975. Ἀργότερα ὑπήχθη πάλι στό σύστημα ἀναπηρίας.

Μέ ἐπιστολή τῆς 23ης Ἰουνίου 1977, τό INAMI ἐπληροφόρησε τήν Baccini ὅτι, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 70 παράγραφος 2 τοῦ βελγικοῦ νόμου τῆς 9ης Αὐγούστου 1963, τό βελγικό ἐπίδομα ἀναπηρίας θά ἐμειοῦτο κατά τό ποσό τῆς ἰταλικῆς συντάξεως ἀναπηρίας.

Τήν 23η Ἰουνίου 1977, τό INAMI ἐνημέρωσε τό INPS ὅτι ἡ ἀνικανότης πρός ἐργασία τῆς Baccini ἦταν προσωρινή καί ὅτι ἡ προβλεπόμενη ἀπό τίς βελγικές ὑπηρεσίες λήξη εἶχε καθορισθεῖ γιά τήν 31η Ὀκτωβρίου 1977.

Δεδομένου ὅτι κατά τόν βέλγο ἰατρό ὁ βαθμός ἀναπηρίας της εἶχε μειωθεῖ πάλι κάτω τοῦ 66 %, ἡ Baccini ἐκρίθη ἱκανή νά ἀναλάβει ἐκ νέου ἐργασία ἀπό τήν 1η Σεπτεμβρίου 1977. Τό INAMI πληροφόρησε σχετικῶς τό INPS μέ ἐπιστολή τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1977.

Τήν 18η Ἀπριλίου 1978, ὁ προξενικός ἐκπρόσωπος τῆς Ἰταλίας στήν La Louvière πληροφόρησε τήν γενική διεύθυνση τοῦ INPS στή Ρώμη ὅτι ἡ Baccini δέν ἐθεωρεῖτο πλέον εἰς κατάσταση ἀναπηρίας κατά τήν βελγική νομοθεσία καί τήν παρεκάλει νά

τόν ἐνημερώσει ἄν ἡ «ἀναλογία τῆς ἰταλικῆς συντάξεως» ἔπρεπε νά ἀποδοθεῖ.

Ἀνακτώντας τήν ἱκανότητά της πρός ἐργασία στό Βέλγιο, ἡ Baccini ἀνακτοῦσε, κατά τήν βελγική νομοθεσία, καί τό δικαίωμά της ἐπί τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας. Τό ἄρθρο 141 ἐδάφιο 1 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος, τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963, περί ἀπασχολήσεως καί ἀνεργίας (ἐτροποποιήθη τήν 1η Σεπτεμβρίου 1969), ὁρίζει πράγματι ὅτι:

«δέν δικαιοῦται ἐπιδομάτων ἀνεργίας λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία ὁ ἐργαζόμενος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἐπιδόματα δυνάμει ἑνός βελγικοῦ συστήματος ἀσφαλίσεως κατά ἀναπηρίας».

Ἡ Baccini εἰσέπραξε, πράγματι, βελγικό ἐπίδομα ἀνεργίας ἀπό τήν 28η Ἀπριλίου ἕως τήν 4η Ἰουνίου 1975 καί ἐκ νέου ἀπό τήν 1η Σεπτεμβρίου 1977.

Δεδομένου ὅμως ὅτι ἡ ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας ἐξηκολούθει νά καταβάλλεται στήν ἐνδιαφερομένη, τό INAMI ἐνημέρωσε τό ONEM (Office nationale de l'emploi — Ἐθνική Ὑπηρεσία Ἀπασχολήσεως). Ὁ διευθυντής τοῦ περιφερειακοῦ γραφείου τοῦ ONEM στήν Louvière συνήγαγε τά ἀναγκαῖα συμπεράσματα ἀπό τήν ἐν λόγω διαπίστωση μέ ἀπόφαση τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1978. Στηριζόμενος στό ἄρθρο 141 ἐδάφιο 3 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος, τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963, περί ἀπασχολήσεως καί ἀνεργίας ὅπως ἐτροποποιήθη τήν 11η Σεπτεμβρίου 1969, σύμφωνα, μέ τό ὁποῖο:

«δέν δικαιοῦται ἐπιδομάτων ἀνεργίας λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία ὁ ἐργαζόμενος ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἐπιδόματα δυνάμει ἀλλοδαποῦ συστήματος ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας — ἀναπηρίας λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία πού δέν ὀφείλεται σέ ἐργατικό ἀτύχημα ἤ σέ ἐπαγγελματική ἀσθένεια, ἐφ' ὅσον ὁ βαθμός τῆς ἐν λόγω ἀνικανότητος φθάνει ἤ ὑπερβαίνει τό 50 %»,

διέταξε τήν διακοπή τῆς χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας στήν Baccini καί διέταξε τήν ἀπόδοση τῶν ποσῶν πού ἔκρινε συνεπῶς ὅτι εἶχαν εἰσπραχθεῖ ἀντικανονικά ἀπό τήν ἐνδιαφερομένη.

Ἡ Baccini προσέφυγε κατά τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ἐνώπιον τοῦ Tribunal du travail τοῦ Charleroi, μετά δέ κατ' ἔφεση ἐνώπιον τοῦ Cour du travail τῆς Mons, τό ὁποῖο, μέ ἀπόφαση τῆς 3ης Ἀπριλίου 1981, ἀπεφάσισε νά ὑποβάλει στό Δικαστήριο τά ἀκόλουθα ἐρωτήματα:

1. Τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης τῆς Ρώμης καί οἱ κοινοτικοί κανονισμοί 1408/71 καί 574/72 ἔχουν μήπως τήν ἔννοια ὅτι συμβιβάζεται πρός τούς σκοπούς τῆς συνθήκης ἡ ἀπαγόρευση πρός ἕνα διακινούμενο ἐργαζόμενο νά σωρεύσει ἐντός Κράτους μέλους τῆς Κοινότητος, τίς προϋποθέσεις τῆς νομοθεσίας τοῦ ὁποίου συγκεντρώνει ὅσον ἀφορᾶ τόν βαθμό ἀνικανότητος πού ἀμφισβητοῦν οἱ ἀρχές τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἕνα ἐπίδομα ἀνεργίας καί μιά κατόπιν ἀναλογικοῦ ἐπιμερισμοῦ χορηγουμένη σύνταξη ἀναπηρίας (νομοθεσία τύπου Β) πού βαρύνει ἄλλο κράτος καί πού ὀφείλεται λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία, ἡ ὁποία ἀνεγνωρίσθη ἀπό τίς ἀρχές τοῦ κράτους αὐτοῦ, παρά τό γεγονός ὅτι οἱ δύο παροχές τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δέν καλύπτουν τήν ἴδια ζημία καί παρά τό ὅτι τό ὕψος τῆς συντάξεως ἀναπηρίας εἶναι πολύ χαμηλότερο ἀπό τό ἐπίδομα ἀνεργίας καί οἱ δυό ὑγειονομικές ἐπιτροπές τῶν ἁρμοδίων φορέων ἔχουν διαφορετική ἀντίληψη ὅσον ἀφορᾶ τόν βαθμό ἀνικανότητος τοῦ ἐνδιαφερομένου;

2. Ὅταν ἕνας ἐργαζόμενος λαμβάνει ἐπίδομα λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἑνός Κράτους μέλους (νομοθεσία τύπου Α) καί

παροχές λόγω ἀναπηρίας (νομοθεσία τύπου Β) γιά τίς ὁποῖες 6αρύνεται ὁ φορέας ἑνός δευτέρου Κράτους μέλους δυνάμει τῶν εὐρωπαϊκῶν κοινοτικῶν κανονισμῶν, στήν συνέχεια δέ ὁ ἐργαζόμενος αὐτός δέν θεωρεῖται πλέον ἀνίκανος πρός ἐργασία ἀπό τήν ἁρμόδια ἀρχή τοῦ πρώτου κράτους καί δέν ὑπάγεται στήν νομοθεσία περί ἀσφαλίσεως κατά ἀναπηρίας τοῦ ἁρμοδίου φορέως τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἀλλά στήν ἀσφάλιση κατά ἀνεργίας τοῦ ἁρμοδίου φορέως τοῦ ἐν λόγω πρώτου κράτους — ἐξακολουθεῖ ὅμως νά λαμβάνει τήν σύνταξη ἀναπηρίας τοῦ δευτέρου κράτους, δεδομένου ὅτι ἡ ἁρμόδια ἀρχή αὐτοῦ τοῦ κράτους δέν μετέβαλε τήν στάση της — ὁ ἁρμόδιος φορεύς τοῦ πρώτου κράτους δύναται, βάσει τῶν σκοπῶν τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης, νά προβάλει τό ἀσυμβίβαστο τῶν δύο διαφορετικῶν παροχῶν (ἐπιδόματα ἀνεργίας καί παροχές συντάξεως ἀναπηρίας) καί νά ἐπικαλεσθεῖ τούς ἐθνικούς κανόνες πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση τῶν παροχῶν, γιά νά μηδενίσει τίς παροχές ἀνεργίας; Σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως, ἡ κατάσταση αὐτή μήπως δέν εἶναι ἡ ἴδια ἀποτέλεσμα τῆς χορηγήσεως τῆς παροχῆς ἀναπηρίας δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, κατά τρόπο ὥστε ὁ ἐν λόγω κανονισμός νά μή ἔχει τό προστατευτικό ἀποτέλεσμα πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης καί νά εἶναι ἀντίθετος πρός τούς ἀντικειμενικούς στόχους της;

Ἡ ἀπόφαση περί παραπομπῆς ἐπρωτοκολλήθη στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 10 Ἀπριλίου 1981.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ἡ Baccini, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν D. Rossini, μέλος τοῦ Patronato ACLI τῶν Βρυξελλῶν, κοινωνικῆς καί νομικῆς ὑπηρεσίας γιά τούς διακινουμένους ἐργαζομένους, τό ONEM, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν André, ἀνώτερο διοικητικό ὑπάλληλο, ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Arnaldo Squillante καί τόν δικηγόρο Ennio Viola, καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο Jean Amphoux καί τόν δικηγόρο Βρυξελλῶν Francis Herbert.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο, σύμφωνα μέ τά ἄρθρα 21 τοῦ Ὀργανισμοῦ καί 45 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ἀπεφάσισε νά προχωρήσει σέ διεξαγωγή ἀποδείξεων.

Μέ ἐπιστολή τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1981, ὁ γραμματεύς τοῦ Δικαστηρίου ζήτησε ἀπό τήν 6ελγική κυβέρνηση νά καταθέσει τήν ἀλληλογραφία μεταξύ INAMI καί INPS, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά γνωρίζει ἀκριβῶς:

— τόν 6αθμό ἀναπηρίας πού ἀπεφασίσθη ἀπό τό INAMI καί ἐγνωστοποιήθη στό INPS·

— τήν ἡμερομηνία τῆς ἐν λόγω γνωστοποιήσεως·

— τήν ἡμερομηνία κατά τήν ὁποία ὁ 6ελγικός φορεύς ἔκρινε ἐκ νέου τήν Baccini ἱκανή πρός ἐργασία καί διέκοψε, κατά συνέπεια, τήν χορήγηση τοῦ 6ελγικοῦ ἐπιδόματος ἀναπηρίας·

— τό περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς μέ τήν ὁποία τό INAMI εἰδοποίησε τό INPS περί τῆς παύσεως τῆς ἀνικανότητος πρός ἐργασία τῆς Baccini.

Ἡ ἰταλική κυβέρνηση ἐκλήθη νά γνωστοποιήσει στό Δικαστήριο τούς λόγους γιά τούς ὁποίους τό INPS ἔκρινε ὅτι ὄφειλε ὁριστικῶς νά χορηγήσει στήν Baccini σύνταξη ἀναπηρίας.

Ἡ 6ελγική καί ἰταλική κυβέρνηση ὑπεχρεοῦντο νά ὑποβάλουν τίς παρατηρήσεις τους ἕως τήν 15η Νοεμβρίου 1981.

Ἡ βελγική κυβέρνηση γνωστοποίησε τά αἰτηθέντα στοιχεῖα τήν 11η Νοεμβρίου 1981, ἐνῶ ἡ ἰταλική κυβέρνηση δέν ἀπήντησε. Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ἐκκαλούσης ἀπήντησε ἐν μέρει στά τεθέντα ἐρωτήματα. Μετά γνώμη τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, ὁ πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἀπεφάσισε νά ἀποδεχθεῖ τά ἔγγραφα πού ὑπέβαλε ἡ ἐκκαλούσα.

Κατά τήν προηγηθείσα ἔκθεση τῶν «πραγματικῶν περιστατικῶν καί τῆς διαδικασίας», ἐλήφθησαν ἀπ' εὐθείας ὑπ' ὄψη οἱ ἀπαντήσεις στά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό Δικαστήριο.

Ἐξ ἄλλου, ἀπό τά στοιχεῖα τῆς δικογραφίας πού κατετέθησαν κατά τήν συμπληρωματική αὐτή ἀποδεικτική διαδικασία, προκύπτει ὅτι ἡ ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας ἀνεκλήθη μέ ἀπόφαση τῶν ἰταλικῶν ὑπηρεσιῶν, τῆς 22ας Μαΐου 1981, ἀναδρομικῶς ἀπό τήν 1η Φεβρουαρίου 1981. Πρέπει ἐπίσης νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ κανονισμός 2793/81 τῆς 17ης Σεπτεμβρίου 1981 (ΕΕ L 275) ἔθεσε τέλος στήν συμφωνία τῶν ὅρων περί τοῦ βαθμοῦ ἀναπηρίας τῶν νομοθεσιῶν τοῦ Βελγίου καί τῆς Ἰταλίας.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 54 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ἡ ἡμερομηνία ἐνάρξεως τῆς προφορικῆς διαδικασίας προσδιορίσθη γιά τήν λήξη τῆς προθεσμίας ἀπαντήσεως στά ἐρωτήματα τοῦ Δικαστηρίου.

II — Σύνοψη τῶν γραπτῶν παρατηρήσεων πού κατετέθησαν στό Δικαστήριο

Ἡ *ἐκκαλούσα*, ἡ Baccini, θεωρεῖ ὅτι τά νομικά προβλήματα, ὅπως ἐξετέθησαν στήν ἀπόφαση περί παραπομπῆς, θέτουν τό ζήτημα ἄν γιά τήν ἐκτίμηση τῆς ἀνικανότητος πρός ἐργασία ἑνός ἀνέργου πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ νομοθεσία τοῦ κράτους στήν ὁποία ὑπέκειτο ὁ ἐργαζόμενος κατά τόν χρόνο τῆς ἐπελεύσεως τοῦ κινδύνου ἤ ἡ νομοθεσία τοῦ κράτους πού ὀφείλει τήν παροχή ἀναπηρίας, ἡ χορήγηση τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν κατάργηση τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας τό ὁποῖο ὀφείλεται δυνάμει τῆς νομοθεσίας τοῦ πρώτου κράτους.

Ἡ ἀνάγκη ἐπιλύσεως τοῦ νομικοῦ αὐτοῦ προβλήματος ἀνακύπει ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ βελγικός φορεύς διέκοψε τήν καταβολή τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας στήν Baccini ὄχι ἐπειδή ἐδικαιοῦτο ἰταλικῆς συντάξεως ἀναπηρίας, ἀλλά ἐπειδή ἡ ἐν λόγω σύνταξη τῆς ἐχορηγήθη γιά ἀνικανότητα πρός ἐργασία ἀνώτερη τοῦ 50 %.

Κατά τήν ἐκκαλούσα, ἡ ὁποία ἀναφέρεται κατ' ἀναλογία στό ἄρθρο 39 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ἡ ἀνικανότης πρός ἐργασία πού ἔχει ὡς ἐπακόλουθο ἀναπηρία καθορίζεται ἀπό τόν φορέα τοῦ Κράτους μέλους τοῦ ὁποίου ἡ νομοθεσία ἐφηρμόζετο κατά τόν χρόνο τῆς ἐπελεύσεως τῆς ἀνικανότητος πρός ἐργασία πού εἶχε ὡς ἐπακόλουθο τήν ἀναπηρία, ἡ ἀνικανότης πρός ἐργασία πρέπει νά κριθεῖ κατά τήν βελγική νομοθεσία, ἀφοῦ στό Βέλγιο ἠσθένησε, ἐκρίθη ἀνάπηρη, κατόπιν δέ ἱκανή νά ἀναλάβει ἐκ νέου ἐργασία καί ἐδηλώθη ὡς ἄνεργη. Τό γεγονός ὅτι οἱ ἰταλικές ὑπηρεσίες ἔκριναν τήν ἀναπηρία τῆς Baccini ὡς μόνιμη ἀποδεικνύει ἁπλῶς ὅτι οἱ ἐν λόγω ὑπηρεσίες ἐθεώρησαν ὅτι δεσμεύονται ἀπό τήν συμφωνία τῶν κριτηρίων ἀναπηρίας πού προβλέπεται στό ἄρθρο 40 παράγραφος 4 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 μόνο γιά τίς θετικές συνέπειες (χορήγηση τῆς συντάξεως), ὄχι δέ καί γιά τίς ἀρνητικές (ἀνάκληση τῆς συντάξεως).

Ἡ ἐκκαλούσα θεωρεῖ ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας δύναται νά ἐξο-

μοιωθεῖ, λόγω τῆς δομῆς καί τῶν χαρακτηριστικῶν της, μέ σύνταξη λόγω προώρου ἀποχωρήσεως καί νά ἀποτελέσει ἔτσι ἀντικείμενο σωρεύσεως μέ τά βελγικά ἐπιδόματα ἀνεργίας, ἐντός τῶν ὁρίων τῶν ἄρθρων 141 ἐδάφιο 1, 145 καί 146 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963.

Ἄν ἡ ἐφαρμογή τῆς ἐπιδίκου διατάξεως, δηλαδή τοῦ ἄρθρου 141 ἐδάφιο 3 τοῦ βελγικοῦ διατάγματος τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963, καθίσταται δυνατή ἀπό τό ἴδιο τό γράμμα τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, ὁ ὁποῖος στό ἄρθρο του 12 παράγραφος 2 ὁρίζει ὅτι

«οἱ διατάξεις περί μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ καταργήσεως πού προβλέπονται ἀπό τήν νομοθεσία Κράτους μέλους σέ περίπτωση σωρεύσεως μιᾶς παροχῆς μέ ἄλλες παροχές κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἤ μέ ἄλλα εἰσοδήματα, ἐφαρμόζονται εἰς βάρος τοῦ δικαιούχου, ἀκόμη καί ἄν πρόκειται περί παροχῶν πού ἐκτήθησαν δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους ἤ περί εἰσοδημάτων πού ἐκτήθησαν στό ἔδαφος ἄλλου Κράτους μέλους»,

ἡ ἐκκαλούσα παρατηρεῖ ὅτι ἡ αὐστηρή ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 141 ἐδάφιο 3 εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά τῆς στερήσει, παρά τήν ἰδιότητά της ὡς διακινουμένης ἐργαζομένης, τά δικαιώματα πού εἶχε ἐπί τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας βάσει τῆς βελγικῆς νομοθεσίας καί μόνο. Τό ἀποτέλεσμα αὐτό ἀντιβαίνει ὄχι μόνο στά ἄρθρα 48 ἕως 51 τῆς συνθήκης, ἀλλά ἐπίσης καί στό ἄρθρο 1 τοῦ προσθέτου πρωτοκόλλου τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, πού ὁρίζει ὅτι κάθε φυσικό πρόσωπο ἔχει δικαίωμα νά ἀπαιτεῖ τόν σεβασμό τῆς περιουσίας του καί, συνεπῶς, καί τῆς μόνης πηγῆς τοῦ εἰσοδήματός του. Ἄλλωστε, ἡ προστασία τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο μέρος τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου πού τό Δικαστήριο ἔχει ὡς ἀποστολή νά διαφυλάσσει ὅταν θίγονται ἀπό κοινοτικό κανόνα.

Ἡ Baccini ὑπογραμμίζει ὅτι ἐξ αἰτίας τῶν συνεπειῶν μιᾶς κοινοτικῆς πράξεως, τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 τοῦ Συμβουλίου, εὑρίσκεται στήν κατάσταση γιά τήν ὁποία παραπονεῖται. Πράγματι, χωρίς τόν συνυπολογισμό τῶν βελγικῶν καί ἰταλικῶν ἀσφαλιστικῶν περιόδων, χωρίς δηλαδή τήν ἐφαρμογή τῶν κοινοτικῶν κανονισμῶν, δέν θά ἐλάμβανε τό ποσοστό τῆς συντάξεως ἀναπηρίας πού ἐβάρυνε τήν Ἰταλία καί θά ἐξακολουθοῦσε νά λαμβάνει τά βελγικά ἐπιδόματα ἀνεργίας, τό ποσό τῶν ὁποίων εἶναι ὑψηλότερο ἀπό τό ποσό τῆς ἰταλικῆς συντάξεως ἀναπηρίας.

Ἡ ἐκκαλούσα προτείνει νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση στά προδικαστικά ἐρωτήματα:

«Εἶναι ἀσυμβίβαστη πρός τήν συνθήκη κάθε διάταξη τῶν κανονισμῶν τοῦ Συμβουλίου 1408/71 καί 574/72 ἡ ἐφαρμογή τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν μή χορήγηση τῶν παροχῶν πού ἀπέκτησε ἕνας διακινούμενος ἐργαζόμενος δυνάμει τῆς νομοθεσίας τοῦ κράτους στήν ὁποία ὑπέκειτο κατά τόν χρόνο τῆς ἐπελεύσεως τοῦ ὑπό κρίση κινδύνου.»

«Σέ περίπτωση ἀσυμβιβάστου μεταξύ παροχῶν διαφορετικῆς φύσεως, ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐργαζόμενος πρέπει ὁπωσδήποτε νά λαμβάνει ποσό τουλάχιστον ἴσο μέ τίς παροχές πού ὀφείλονται δυνάμει τῆς νομοθεσίας τοῦ κράτους στό ἔδαφος τοῦ ὁποίου ἐπῆλθε ὁ γενεσιουργός τοῦ δικαιώματος ἐπί τῶν παροχῶν κίνδυνος».

Τό *Office national de l'emploi*, ἐφεσίβλητο, θεωρεῖ ὅτι, ἄν καί τό Δικαστήριο δέν ἔχει ἁρμοδιότητα νά ἀποφανθεῖ στό πλαίσιο τῆς προδικαστικῆς διαδικασίας ἐπί τῆς συμφωνίας μεταξύ ἐθνικῶν καί κοινοτικῶν κανόνων, πρέπει πάντως νά παρατηρηθεῖ ὅτι τό ἄρθρο 141 ἐδάφιο 3 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος, τῆς 20ῆς Νοεμβρίου 1963, δέν ἀντιβαίνει πρός τίς διατάξεις τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου. Ἡ ἀπαγόρευση σωρεύσεως ἑνός ἐπιδόματος ἀνεργίας καί μιᾶς συντά-

ξεως άναπηρίας εἶναι μία ἀπό τίς περιπτώσεις πού ρυθμίζει τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71.

Τό ONEM προσθέτει ὅτι τό βελγικό βασιλικό διάταγμα, μέ τήν διάκριση μεταξύ βελγικῶν καί ἀλλοδαπῶν ἐπιδομάτων στήν ὁποία προβαίνει, ἐπιφυλάσσει πολύ εὐνοϊκή λύση γιά τόν διακινούμενο ἐργαζόμενο: ἡ καταβολή ἀλλοδαπῶν ἐπιδομάτων ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας-ἀναπηρίας καταργεῖ, πράγματι, τά βελγικά ἐπιδόματα ἀνεργίας, μόνο ἐφ' ὅσον ὁ βαθμός ἀνικανότητος πρός ἐργασία εἶναι ἴσος ἤ ἀνώτερος τοῦ 50 % (ἄρθρο 141 ἐδάφιο 3), ἐνῶ ἡ χορήγηση βελγικοῦ ἐπιδόματος ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας-ἀναπηρίας ἀποκλείει ὁπωσδήποτε τό δικαίωμα ἐπί βελγικοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας (ἄρθρο 141 ἐδάφιο 1).

Τό Office national de l'emploi πιστεύει ὅτι τά νομικά προβλήματα πού ἀνέκυψαν στήν ἐν λόγω ὑπόθεση ἀπορρέουν ἀπό τό ὅτι οἱ ἰταλικές ὑπηρεσίες δέν ἐφήρμοσαν ὀρθῶς τό ἄρθρο 40 παράγραφος 4 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71.

Οὔτε τό ἄρθρο 40 παράγραφος 4 οὔτε οἱ κανόνες περί συμφωνίας πού περιλαμβάνονται στό παράρτημα IV τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 διακρίνουν μεταξύ ἀποφάσεων μέ θετικά ἀποτελέσματα (κτήση δικαιώματος συντάξεως) καί ἀποφάσεων μέ ἀρνητικά ἀποτελέσματα (ἀνάκληση τῆς συντάξεως). Τό INPS ὄφειλε, συνεπῶς, νά θεωρήσει ὅτι δεσμεύεται ἀπό κάθε ἀπόφαση τοῦ INAMI, ἰδίως δέ νά ἀνακαλέσει τήν σύνταξη ἀναπηρίας τῆς Baccini, ὅταν τό βελγικό INAMI δήλωσε ὅτι ἦταν ἱκανή νά ἀναλάβει ἐκ νέου ἐργασία.

Κατά τό ONEM, στό ἰταλικό κράτος ἐναπόκειται, καί ὄχι στά βελγικά δικαστήρια ἤ στό Δικαστήριο, νά χαρακτηρίσει τίς παροχές πού χορηγεῖ καί νά προσδιορίσει συνεπῶς ἄν ἡ καταβαλλομένη σύνταξη ἀναπηρίας εἶναι ἐπίδομα χορηγούμενο στό πλαίσιο ἑνός συστήματος ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας-ἀναπηρίας ἤ πρόωρη σύνταξη γήρατος.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀναλύει τίς ποικίλες ἐφαρμοστέες διατάξεις: διατάξεις τοῦ βελγικοῦ δικαίου περί τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας καί τῶν παροχῶν ἀναπηρίας, ἰταλική νομοθεσία περί τῶν συντάξεων ἀναπηρίας, κοινοτική νομοθεσία πού ἀναφέρεται στήν ἀπόφαση παραπομπῆς, διατάξεις τοῦ βελγικοῦ καί τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει τήν σημασία τῶν προβλημάτων πού θέτει ἡ ἐν λόγω ὑπόθεση, ἡ σημασία αὐτή δέ ὀφείλεται σέ δύο στοιχεῖα:

— πρῶτον, στίς οἰκονομικές ἐπιπτώσεις τῆς ἐπιδίκου ἀποφάσεως τοῦ περιφερειακοῦ διευθυντοῦ τοῦ ONEM στήν La Louvière: δυνάμει τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως, ἡ Baccini ἀποστερεῖται ὄχι μόνο τό δικαίωμα ἐπί τῶν παροχῶν ἀνεργίας, ἀλλά καί τό δικαίωμα ἐπί τῶν παροχῶν εἰς χρῆμα τῆς βελγικῆς ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας-ἀναπηρίας σέ περίπτωση ἀσθενείας τῆς ἐνδιαφερομένης (τό δικαίωμα παροχῶν εἰς εἶδος ἐξακολουθεῖ νά τῆς ἀναγνωρίζεται, δυνάμει τῆς ἰταλικῆς νομοθεσίας, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι δικαιοῦται ἰταλικῆς συντάξεως — ἄρθρο 28 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71), καθώς καί τό δικαίωμα ἐπί τῶν βελγικῶν οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων. Ἡ ἐνδιαφερομένη ἔχει πλέον δικαίωμα μόνο ἐπί τῶν οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων τῆς ἰταλικῆς νομοθεσίας, τά ὁποῖα εἶναι πολύ χαμηλότερα (ἄρθρο 77 παράγραφος 1 στοιχεῖο α τοῦ κανονισμοῦ 1408/71). Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει ἐπίσης ὅτι ἡ Baccini πρέπει νά ἀντιμετωπίσει καί τήν ἐπιστροφή τῶν παροχῶν ἀνεργίας πού θεωροῦνται ὡς ἀχρεωστήτως καταβληθεῖσες, ἐνῶ γιά τήν ἐπιβίωσή της διαθέτει πλέον μόνο τήν ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας, τό ποσό τῆς ὁποίας εἶναι ἀσήμαντο·

— δεύτερον, στόν μεγάλο ἀριθμό παρομοίων διαφορῶν στό Βέλγιο, ἐπί τῶν ὁποίων ἐκδίδονται διαφορετικές ἀποφάσεις, ἡ Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία ἄρχισε συνομιλίες μέ τίς βελγικές ἀρχές μέ σκοπό τήν διευθέτηση κατά ὁμοιόμορφο τρόπο τῶν ἐν λόγω καταστάσεων, θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων αὐτῶν περιορίζεται, στήν πραγματικότητα, σέ θέμα ἑρμηνείας τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, πού ἐκφεύγει ἀπό τήν ἁρμοδιότητα τοῦ Δικαστηρίου, καθ' ὅσον ἐναπόκειται στίς βελγικές ἀρχές νά λάβουν ὑπ' ὄψη τήν πραγματική φύση τῆς ἰταλικῆς συντάξεως ἀναπηρίας.

Μέ τίς σκέψεις αὐτές, ἡ Ἐπιτροπή σημειώνει ὅτι οἱ ἔννοιες τῆς βελγικῆς καί τῆς ἰταλικῆς ἀναπηρίας εἶναι οὐσιαστικά διαφορετικῆς φύσεως. Ἡ ἰταλική νομοθεσία προβλέπει τήν χορήγηση *συντάξεων* πού προϋποθέτουν ὁριστική ἀναπηρία, χωρίς νά ἀποκλείεται ἡ συνέχιση κάθε δραστηριότητος, ἡ κτήση δέ καί τό ποσό τους ἐξαρτῶνται ἀπό τήν διάρκεια τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως (νομοθεσία τύπου Β: βλ. τμῆμα 2 τοῦ κεφαλαίου ΙΙ τοῦ κανονισμοῦ 1408/71), ἐνῶ τό βελγικό δίκαιο, πού βασίζεται στό κριτήριο τοῦ κινδύνου, προβλέπει τήν καταβολή *ἐπιδομάτων* ἀναπηρίας, τό ποσό τῶν ὁποίων εἶναι ἀνεξάρτητο τῆς διαρκείας τῶν περιόδων ἀσφαλίσεως καί τά ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νά καταβάλλονται, ἐφ' ὅσον ὁ βαθμός τῆς ἀναπηρίας ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἀνώτερος ἀπό 66 % (τμῆμα 1 τοῦ κεφαλαίου ΙΙ τοῦ κανονισμοῦ 1408/71). Ἔτσι, τό ἰταλικό σύστημα ἀναπηρίας καταλήγει σέ ἕνα σύστημα «συντάξεως προώρου ἀποχωρήσεως», ἐνῶ τό βελγικό σύστημα συγγενεύει μέ ἕνα σύστημα παροχῶν ἀσθενείας.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, πού στό σημεῖο αὐτό συμφωνεῖ μέ τήν ἐκκαλούσα, εὐκταῖο θά ἦταν ἡ ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας νά ἐξομοιωθεῖ ὄχι μέ τό βελγικό ἐπίδομα ἀναπηρίας, ἀλλά μέ παροχές πού ἔχουν περισσότερα κοινά στοιχεῖα μέ αὐτή, ὅπως ἡ πρόωρη σύνταξη γήρατος ἤ ἡ σύνταξη ἀναπηρίας τῶν ἐργατῶν ὀρυχείων, οἱ ὁποῖες δέν συνεπάγονται κατάργηση τῶν παροχῶν ἀνεργίας ἀλλά μόνο τήν μείωσή τους (ἄρθρα 146 καί 146 α τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963).

Ἡ Ἐπιτροπή ἀναγνωρίζει ὅτι τό πρόβλημα τῆς συμφωνίας τοῦ ἄρθρου 141 ἐδάφιο 3 τοῦ βελγικοῦ διατάγματος τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963 μέ τούς κοινοτικούς κανονισμούς δέν τίθεται, καθ' ὅσον:

— πρῶτον, ἡ ἐν λόγω διάταξη ἀποτελεῖ ρήτρα ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως, ὅπως ὁρίζεται στό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71. Τό συμπέρασμα αὐτό ἐπιβάλλεται, ἐπειδή οἱ βελγικές παροχές ἀνεργίας καί ἡ ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας δέν δύνανται, σέ καμμιά περίπτωση, νά θεωρηθοῦν ὡς «παροχές τῆς ἴδιας φύσεως γιά ἀναπηρία, γῆρας, θάνατο ἤ ἐπαγγελματική ἀσθένεια» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, πού ἐπιτρέπει τήν σώρευση παροχῶν ἴδιας φύσεως·

— δεύτερον, ἀπό τήν νομολογία Mura (ὑπόθεση 37/77, Rec. 1977, σ. 1699) προκύπτει ὅτι, ὁσάκις δικαιώματα χορηγοῦνται κατ' ἀποκλειστική ἐφαρμογή ἐθνικῶν διατάξεων, τό ἐν λόγω ἐθνικό δίκαιο ἰσχύει σέ ὅλες του τίς διατάξεις, συμπεριλαμβανομένων τῶν διατάξεων πού ἀπαγορεύουν τήν σώρευση καί ἀναφέρονται ρητῶς σέ παροχές χορηγούμενες δυνάμει ἀλλοδαπῆς νομοθεσίας.

Ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ πάντως ὅτι οἱ βελγικοί φορεῖς, ἀφοῦ δέσμευσαν τούς ἰταλικούς φορεῖς βάσει τοῦ ἄρθρου 40 παράγραφος 4 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 μέ τήν βεβαίωση περί τῆς ἀναπηρίας της Baccini, ἐπικαλοῦνται στήν συνέχεια τήν χορήγηση τῆς κατ' ἐπιμερισμό καταβαλλομένης ἰταλικῆς συντάξεως ἀναπηρίας γιά νά συναγάγουν τό συμπέρασμα ὅτι, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ βελγικοῦ δικαίου περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως καί μέ τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, ἡ ἐνδιαφερομένη δέν δύναται νά εἰσπράττει ἐπιδόματα ἀνεργίας στό Βέλγιο. Κατά τήν Ἐπιτροπή, «τό προφανῶς ἄτοπο ἀποτέλεσμα τῆς πλήρους καί ἀποκλειστικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐθνικῆς διατάξεως περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως προκύπτει ἀπό τήν ἐπέκταση τῶν συνεπειῶν τοῦ ἄρθρου 40 παράγραφος 4 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 πέραν αὐτοῦ πού ἐπεδιώκετο ἀπό τούς συντάκτες τῆς ἐν λόγω διατάξεως», καθ' ὅσον ὁ ἐν λόγω κανονισμός δέν ἀποβλέπει καθόλου σέ συντονισμό τῶν παροχῶν διαφορετικῶν κλάδων τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

Κατά τήν γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς, δέν εἶναι δυνατόν νά ἀμφισβητηθοῦν, λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἰταλική σύνταξη ἀναπηρίας ἐξακολουθεῖ νά καταβάλλεται στήν Baccini, ἡ ἱκανότης της νά ἀναλάβει ἐκ νέου ἐργασία στό Βέλγιο καί ἡ δυνατότης νά τύχει ἐπιδομάτων ἀνεργίας στήν ἐν λόγω χώρα. Σύμφωνα μέ τήν ἰταλική νομοθεσία, ὁ βαθμός ἀναπηρίας προσδιορίζεται ἀποκλειστικῶς κατά τόν χρόνο τῆς κτήσεως τοῦ δικαιώματος ἐπί τῆς συντάξεως, δέν ἀποτελεῖ δέ ἀντικείμενο καμμιᾶς μεταγενέστερης ἐκτιμήσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι, ἐφ' ὅσον τό Δικαστήριο δέν ἐπελήφθη ποτέ τοῦ ζητήματος τῶν συνεπειῶν μιᾶς ἐθνικῆς διατάξεως περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως, ὅταν ἐφαρμόζεται σέ παροχές διαφορετικῆς φύσεως, καί ἐφ' ὅσον ἔχει πάντως ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ἔκταση τῆς ἰσχύος μιᾶς τέτοιας διατάξεως δύναται νά περιορισθεῖ ἀπό τήν ἐπιβαλλομένη τήρηση τῶν στόχων τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης, ἡ ἀπάντηση στά ὑποβληθέντα ἀπό τό ἐθνικό δικαστήριο ἐρωτήματα πρέπει νά δοθεῖ βάσει τῶν τελικῶν σκοπῶν τῆς συνθήκης καί τοῦ παραγώγου κοινοτικοῦ δικαίου.

Πρῶτος στόχος τῶν κοινοτικῶν κανονισμῶν εἶναι ἡ πραγματική ἐξασφάλιση τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐργαζομένων.

Ὅπως τό Δικαστήριο ἔχει τονίσει πολλές φορές, σκοπός τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης καί τῶν κανονισμῶν ἐφαρμογῆς του εἶναι νά ἀποφευχθεῖ ἡ ἀπώλεια ἀπό τόν διακινούμενο ἐργαζόμενο, λόγω τῆς διακινήσεώς του ἀπό ἕνα Κράτος μέλος σέ ἄλλο, τῶν δικαιωμάτων του ἀπό τίς περιόδους ἀπασχολήσεώς του καί νά μή περιέλθει συνεπῶς σέ μειονεκτική θέση σέ σχέση πρός τήν κατάσταση στήν ὁποία θά εὑρίσκετο ἄν εἶχε ἐργασθεῖ συνεχῶς σέ ἕνα μόνο Κράτος μέλος (ἀπόφαση Greco, ὑπόθεση 22/77, Rec. σ. 1680 — προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Warner).

Ἡ δεύτερη θεμελιώδης ἀρχή τῆς κοινοτικῆς νομοθεσίας ἐπεβεβαιώθη κυρίως στίς ἀποφάσεις Petroni (ὑπόθεση 24/75, Rec. 1975, σ. 1149) καί Dufy (ὑπόθεση 34/69, Rec. 1969, σ. 597), δηλαδή τά δικαιώματα πού ἔχουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι σ' ἕνα Κράτος μέλος ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς ἁπλῶς καί μόνο τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας δέν δύνανται νά μειωθοῦν λόγω τῶν συνεπειῶν τῶν διατάξεων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου. Ἐπομένως, ὁ διακινούμενος ἐργαζόμενος δέν δύναται νά στερηθεῖ ἐντελῶς τήν ἐθνική παροχή, πού ἐκτήθη χωρίς νά γίνει προσφυγή στό κοινοτικό δίκαιο, λόγω τῶν συνεπειῶν μιᾶς ἐθνικῆς διατάξεως περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως, ἡ ἐφαρμογή τῆς ὁποίας προεκλήθη ἀπό τήν χορήγηση μιᾶς κατ' ἐπιμερισμό καταβαλλομένης συντάξεως σέ ἕνα ἄλλο Κράτος μέλος.

Ἡ ἀρχή τοῦ περιορισμοῦ τῶν συνεπειῶν τῶν ἀπαγορευτικῶν τῆς σωρεύσεως

ἐθνικῶν διατάξεων ἐπανελήφθη στήν ἀπόφαση Brouwer-Kaune (ὑπόθεση 181/78, Rec. 1979, σ. 2111).

Κατά τήν ἄποψη τῆς Ἐπιτροπῆς, τρίτη θεμελιώδης ἀρχή εἶναι ὅτι ὁ διακινούμενος ἐργαζόμενος δέν δύναται νά ὑποστεῖ καμμία ζημία λόγω τῆς ὑπάρξεως συστήματος τό ὁποῖο, ἐλλείψει ἐνιαίου συστήματος κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, στηρίζεται σέ ἁπλό συντονισμό τῶν ἐθνικῶν διατάξεων πού δέν ἔχουν ἀκόμη ἐναρμονισθεῖ (ἀπόφαση Massonet, ὑπόθεση 50/75, Rec. 1975, σ. 1473).

Ἐν ὄψει τῶν προαναφερθεισῶν ἀρχῶν, ἡ Ἐπιτροπή προτείνει τίς ἀκόλουθες ἀπαντήσεις στά ὑποβληθέντα ἐρωτήματα:

1. Ὅταν ὁ διακινούμενος ἐργαζόμενος τυγχάνει παροχῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δυνάμει μόνο τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, οἱ διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 δέν ἀποτελοῦν ἐμπόδιο γιά τήν πλήρη ἐφαρμογή τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐθνικῶν κανόνων περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως.

2. Ἐφ' ὅσον βάσει ἐθνικῆς διατάξεως περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως, ὁ διακινούμενος ἐργαζόμενος καταλήγει, λόγω τῆς πλήρους καταργήσεως τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας τά ὁποῖα ἐδικαιοῦτο σύμφωνα μέ τήν ἐθνική νομοθεσία, νά εἰσπράττει συνολικῶς λιγότερο ἀπ' ὅ,τι θά εἰσέπραττε ἄν δέν εἶχε ποτέ ἐργασθεῖ ἄλλοῦ ἐκτός ἀπό τό ἐν λόγω Κράτος μέλος, αὐτό ἀντίκειται στόν κανονισμό 1408/71 καί στό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἐπί τοῦ ὁποίου στηρίζεται ὁ κανονισμός.

Κατά τήν *ἰταλική κυβέρνηση,* ἡ ἀπαγόρευση τῆς σωρεύσεως στήν ὁποία ἀναφέρεται τό Cour du travail τῆς Mons ἐμπίπτει στό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 ἐδάφιο 1 τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου 1408/71.

Τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 ἐπιβεβαιώνει, στό κοινοτικό δίκαιο, τόν κανόνα περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως τοῦ ἄρθρου 141 ἐδάφιο 3 τοῦ βελγικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963.

Ἡ ἰταλική κυβέρνηση ὅμως θεωρεῖ ὅτι τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 δέν συμβιβάζεται μέ τούς στόχους τῆς συνθήκης, ὅπως ἐκτίθενται στά ἄρθρα 48 ἕως 51 καί ὅπως ἔχουν ἐπιβεβαιωθεῖ ἀπό τό Δικαστήριο κατά πάγια νομολογία. Τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 ἀποτελεῖ ὄντως ἐμπόδιο στήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐργαζομένων ἤ τουλάχιστον τούς περιορίζει τήν ἐλευθερία ἐπιλογῆς τοῦ τόπου ἐργασίας τους, καθ' ὅσον θίγει δικαιώματα τά ὁποῖα οἱ ἐργαζόμενοι ἀντλοῦν ἀποκλειστικῶς ἀπό μία ἐθνική νομοθεσία, τούς στερεῖ δέ κατ'αὐτό τόν τρόπο τίς παροχές τίς ὁποῖες θά ἐδικαιοῦντο ἄν εἶχαν ἐργασθεῖ συνεχῶς σέ ἕνα μόνο Κράτος μέλος.

Κατά τήν ἰταλική κυβέρνηση, κατά τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ ἄρθρου 12 παράγραφος 2 μέ τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 48 καί 51 τῆς συνθήκης δέν δύναται νά ἀντιταχθεῖ ὅτι, ἄν ἐπιτραπεῖ στήν Baccini νά τύχει ταυτοχρόνως τῆς ἰταλικῆς συντάξεως ἀναπηρίας καί τοῦ βελγικοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας, ἡ θέση της ὡς διακινουμένης ἐργαζομένης θά εἶναι πλεονεκτικότερη ἀπό τήν θέση τῶν ἐργαζομένων «ὑπηκόων», θά ὁδηγοῦσε δέ σέ διάκριση μεταξύ τῶν ἐργαζομένων τοῦ ἴδιου Κράτους μέλους.

III — Προφορική διαδικασία

Οἱ διάδικοι στήν κυρία δίκη, ἡ ἰταλική κυβέρνηση καί ἡ Ἐπιτροπή ἀνέπτυξαν προφορικῶς τίς παρατηρήσεις τους στήν συνεδρίαση τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ ἀπόφαση τῆς 3ης Ἀπριλίου 1981, πού περιῆλθε στό Δικαστήριο τήν 10η Ἀπριλίου 1981, τό Cour du travail τῆς Mons ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ἐρωτήματα ἀφ' ἑνός μέν ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 14ης Ἰουνίου 1971, περί ἐφαρμογῆς τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως στούς μισθωτούς καί τίς οἰκογένειές τους πού διακινοῦνται ἐντός τῆς Κοινότητος (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/001, σ. 73), καί τοῦ κανονισμοῦ 574/72 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 29ης Μαρτίου 1972, περί τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/001, σ. 138), ἀφ' ἑτέρου δέ, ἐπικουρικῶς, ὡς πρός τό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 σέ σχέση μέ τούς στόχους τῆς συνθήκης γενικῶς καί τοῦ ἄρθρου της 51 εἰδικότερα.

2 Τά ἐν λόγω ἐρωτήματα ὑποβάλλονται στό πλαίσιο διαφορᾶς μεταξύ τῆς Baccini καί τοῦ Office national de l'emploi (ONEM — Ἐθνικῆς Ὑπηρεσίας Ἀπασχολήσεως τοῦ Βελγίου).

3 Ἡ Baccini, ἰταλίδα ὑπήκοος, εἰργάσθη διαδοχικά στήν Ἰταλία καί τό Βέλγιο. Στήν δεύτερη αὐτή χώρα τῆς ἐχορηγεῖτο ἐπίδομα ἀναπηρίας ἀπό τήν 5η Ἰουλίου 1973.

4 Σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῶν κανονισμῶν 1408/71 καί 574/72 τοῦ Συμβουλίου, τό Institut national d'assurance maladie-invalidité (INAMI — Ἐθνικό Ἵδρυμα Ἀσφαλίσεως Ἀσθενείας καί Ἀναπηρίας) τοῦ Βελγίου πληροφόρησε τό Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS — Ἐθνικό Ἵδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας) τῆς Ἰταλίας γιά τήν ἀναπηρία τῆς Baccini. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 40 παράγραφος 3, ἡ ὁποία κατόπιν ἔγινε παράγραφος 4, τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 «ἡ ἀπόφαση πού λαμβάνεται ἀπό τόν φορέα Κράτους μέλους ὡς πρός τόν βαθμό ἀναπηρίας τοῦ αἰτοῦντος δεσμεύει τόν φορέα ὁποιουδήποτε ἄλλου ἐνδιαφερομένου Κράτους μέλους, ὑπό τόν ὅρο ὅτι ὑπάρχει συμφωνία τῶν ὅρων τῶν σχετικῶν πρός τόν βαθμό ἀναπηρίας μεταξύ τῶν νομοθεσιῶν τῶν κρατῶν αὐτῶν καί ἡ συμφωνία αὐτή ἔχει ἀναγνωρισθεῖ στό παράρτημα IV.». Πρίν ἀπό τήν θέσπιση τήν 18η Σεπτεμβρίου 1981 τοῦ κανονισμοῦ 2793/81 (ΕΕ L 275, σ. 1) τοῦ Συμβουλίου, ὁ ὁποῖος ἐτροποποίησε τόν κανονισμό 1408/71, τό ἐν λόγω παράρτημα IV ἐδέχετο τήν συμφωνία τῶν ὅρων σχετικά μέ τόν βαθμό ἀναπηρίας μεταξύ τῶν νομοθεσιῶν Βελγίου καί Ἰταλίας.

5 Τό INPS, βάσει τῶν πληροφοριῶν πού ἔλαβε ἀπό τό INAMI ὡς πρός τόν βαθμό ἀναπηρίας τῆς Baccini καί οἱ ὁποῖες ἦταν δεσμευτικές γιά αὐτό, λόγω τῶν προαναφερθεισῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 καί τοῦ παραρτήματός του IV, χορήγησε στήν ἐνδιαφερομένη ἀπό τήν 1η Αὐγούστου 1974 σύνταξη ἀναπηρίας, ἡ ὁποία, ἐπειδή ἡ Baccini εἶχε ἐργασθεῖ στήν Ἰταλία καί τό Βέλγιο, εἶχε καθορισθεῖ κατά τό σύστημα τοῦ συνυπολογισμοῦ καί τοῦ κατ' ἀναλογία ἐπιμερισμοῦ, σύμφωνα μέ τούς κανόνες πού καθορίζονται στούς κανονισμούς 1408/71 καί 574/72.

6 Στήν συνέχεια, ὁ σύμβουλος-ἰατρός τοῦ ἁρμοδίου βελγικοῦ φορέως διέγνωσε ὅτι ἡ ἀνικανότης πρός ἐργασία τῆς Baccini ἔληξε, ὁπότε οἱ βελγικές παροχές ἀναπηρίας ἔπαυσαν νά καταβάλλονται στήν ἐνδιαφερομένη. Κατά τό ἄρθρο 141 ἐδάφιο 1 τοῦ βελγικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963, περί ἀπασχολήσεως καί ἀνεργίας, ὅπως ἐτροποποιήθη τήν 11η Σεπτεμβρίου 1969, τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι «δέν δικαιοῦται ἐπιδομάτων ἀνεργίας λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία ὁ ἐργαζόμενος ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἐπιδόματα δυνάμει ἑνός βελγικοῦ συστήματος ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας-ἀναπηρίας», ἡ Baccini, ἡ ὁποία δέν ἐλάμβανε πλέον βελγικά ἐπιδόματα ἀναπηρίας, ἀπέκτησε δικαίωμα ἐπί βελγικοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας, τό ὁποῖο εἰσέπραξε ἀπό τήν 28η Ἀπριλίου 1975 ἕως τήν 4η Ἰουνίου 1975, κατόπιν δέ, ἐκ νέου, ἀπό τήν 1η Σεπτεμβρίου 1977.

7 Τό τροποποιηθέν βελγικό βασιλικό διάταγμα τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1963 ὁρίζει στό ἄρθρο του 141 ἐδάφιο 3 ὅτι «δέν δικαιοῦται ἐπιδομάτων ἀνεργίας λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία ὁ ἐργαζόμενος ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἐπιδόματα δυνάμει ἀλλοδαποῦ συστήματος ἀσφαλίσεως κατά ἀσθενείας-ἀναπηρίας, λόγω ἀνικανότητος πρός ἐργασία πού δέν ὀφείλεται σέ ἐργατικό ἀτύχημα ἢ σέ ἐπαγγελματική ἀσθένεια, ἐφ' ὅσον ὁ βαθμός τῆς ἐν λόγω ἀνικανότητος εἶναι ἴσος ἢ ἀνώτερος τοῦ 50 %». Στηριζόμενος στίς ἐν λόγω διατάξεις, ὁ διευθυντής τοῦ περιφερειακοῦ γραφείου τοῦ ONEM στήν Louvière ἔκρινε στίς 8 Δεκεμβρίου 1978, μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ Baccini ἐλάμβανε σύνταξη ἀναπηρίας ἀπό τό ἰταλικό INPS, ὅτι δέν ἐδικαιοῦτο τῶν βελγικῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας ἀπό τήν 28η Ἀπριλίου ἕως τήν 4η Ἰουνίου 1975, καθώς καί μετά τήν 1η Σεπτεμβρίου 1977, καί ἀπήτησε τήν ἐπιστροφή τῶν ἐπιδομάτων πού εἶχαν καταβληθεῖ κατά τήν διάρκεια τῶν ἐν λόγω περιόδων.

8 Ἡ ἐνδιαφερομένη προσέφυγε κατά τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ἐνώπιον τοῦ Tribunal du travail τοῦ Charleroi, κατόπιν δέ, κατ' ἔφεση, ἐνώπιον τοῦ Cour du travail τῆς Mons, τό ὁποῖο ἐρωτᾶ κυρίως:

— ἀφ' ἑνός μέν ἄν τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί οἱ κανονισμοί 1408/71 καί 574/72 ἔχουν τήν ἔννοια ὅτι συμβιβάζεται μέ τούς σκοπούς τῆς συνθήκης

ἡ ἄρνηση, κατ' ἐφαρμογή τῶν ἐθνικῶν κανόνων περί ἀπαγορεύσεως τῆς σωρεύσεως, χορηγήσεως ἐπιδόματος ἀνεργίας σέ διακινούμενο ἐργαζόμενο στό κράτος στό ὁποῖο δέν ἀναγνωρίζεται πλέον ὡς ἀνίκανος πρός ἐργασία, γιά τόν λόγο ὅτι εἰσπράττει ἀπό ἄλλο Κράτος μέλος σύνταξη ἀναπηρίας πού χορηγεῖται κατόπιν ἀναλογικοῦ ἐπιμερισμοῦ, βάσει τῶν κοινοτικῶν κανονισμῶν·

— ἀφ' ἑτέρου δέ ἄν, σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως, ἡ κατάσταση αὐτή δέν εἶναι «ἡ ἴδια ἀποτέλεσμα τῆς χορηγήσεως τῆς παροχῆς ἀναπηρίας δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, κατά τρόπο ὥστε ὁ ἐν λόγω κανονισμός νά μή ἔχει τό προστατευτικό ἀποτέλεσμα πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης καί νά εἶναι ἀντίθετος πρός τούς ἀντικειμενικούς στόχους της».

9 Τόσο ἀπό τήν διατύπωση τοῦ πρώτου ἐρωτήματος τοῦ Cour du travail τῆς Mons, ὅσο καί ἀπό τό σκεπτικό τῆς ἀποφάσεώς του, προκύπτει ὅτι ἡ χορήγηση τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας στόν διακινούμενο ἐργαζόμενο ἐν προκειμένω ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἱκανότητά του πρός ἐργασία, ἡ ἱκανότης δέ αὐτή ἀναγνωρίζεται ἀπό τίς ἀρχές τοῦ κράτους ἀπό τό ὁποῖο ζητεῖται ἡ παροχή.

10 Ἐπειδή ἡ ἐνδιαφερομένη εἰσπράττει ἀπό ἄλλο Κράτος μέλος σύνταξη ἀναπηρίας, ἡ ὁποία χορηγεῖται σύμφωνα μέ τούς κανονισμούς 1408/71 καί 574/72, οἱ ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τοῦ κράτους πού θά ἔπρεπε νά χορηγήσει τά ἐπιδόματα ἀνεργίας στόν ἐν λόγω ἐργαζόμενο, γιά τόν λόγο αὐτό καί μόνο ἠρνήθησαν τήν χορήγησή τους, κατ' ἐφαρμογή διατάξεως τῆς ἐθνικῆς τους νομοθεσίας.

11 Ἡ ἀπάντηση στό πρῶτο ἐρώτημα τοῦ Cour du travail τῆς Mons ἐξαρτᾶται συνεπῶς ἀπό τό ἄν, ἐν ὄψει τῶν σκοπῶν τῆς συνθήκης, τό γεγονός ὅτι σέ ἕνα διακινούμενο ἐργαζόμενο χορηγεῖται ἀπό ἄλλο πλήν αὐτοῦ στό ὁποῖο ἐργάζεται Κράτος μέλος σύνταξη ἀναπηρίας, ἡ ὁποία χορηγεῖται καί ὑπελογίσθη βάσει καί ὑπό τούς ὅρους τῶν σχετικῶν κοινοτικῶν κανονισμῶν, δύναται νά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά στερηθεῖ ὁ ἐν λόγω ἐργαζόμενος τό δικαίωμα πού θά εἶχε ἐπί παροχῆς διαφορετικῆς φύσεως βάσει τῆς νομοθεσίας τοῦ κράτους στό ὁποῖο ἐργάζεται, ἄν στήν περίπτωσή του δέν ἐφηρμόζοντο οἱ κοινοτικοί κανονισμοί.

12 Τά ἄρθρα 48 ἕως 51 τῆς συνθήκης ἐπιδιώκουν τήν ἐξασφάλιση τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐργαζομένων ἐντός τῆς Κοινότητος. Οἱ κανονισμοί 1408/71 καί 574/72, πού ἐθεσπίσθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συνθήκης, θέτουν σέ ἐφαρμογή στόν τομέα τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τίς ἀρχές τοῦ ἐν λόγω ἄρθρου.

13 Σύμφωνα μέ τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, δύνανται μέν νά ἐπιβληθοῦν ὁρισμένοι περιορισμοί στούς διακινουμένους ἐργαζομένους ἔναντι τῶν πλεονεκτημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως πού ἀπολαύουν ἀπό τούς κοινοτικούς κανονισμούς καί τά ὁποῖα δέν θά ἠδύναντο νά ἔχουν χωρίς αὐτούς, ὁ ἐπιδιωκόμενος ὅμως ἀπό τά ἄρθρα 48 ἕως 51 τῆς συνθήκης σκοπός δέν θά ἐπετυγχάνετο ἄν ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐν λόγω κανονισμῶν εἶχε ὡς συνέπεια τήν κατάργηση ἤ τήν μείωση τῶν πλεονεκτημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως πού ὁ ἐργαζόμενος θά ἐδικαιοῦτο ἀπό μόνη τήν νομοθεσία ἑνός Κράτους μέλους.

14 Εἶναι, ὄντως, ἀντίθετες πρός τούς σκοπούς τῶν ἄρθρων 48 ἕως 51 τῆς συνθήκης οἱ διατάξεις πού, ἐνῶ ἀποσκοποῦν στήν διευκόλυνση τῆς κυκλοφορίας τῶν διακινουμένων ἐργαζομένων, τήν καθιστοῦν, στήν πραγματικότητα, δυσχερέστερη, στερώντας ἀπό τούς ἐνδιαφερομένους τά πλεονεκτήματα πού θά ἠδύναντο νά ἔχουν ἐλλείψει τῶν ἐν λόγω διατάξεων τῆς συνθήκης καί τῶν διατάξεων πού ἐξεδόθησαν ἀπό τό Συμβούλιο γιά τήν ἐφαρμογή τους.

15 Εἶναι ἀληθές ὅτι τό ἄρθρο 12 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 ὁρίζει ὅτι «οἱ διατάξεις περί μειώσεως, ἀναστολῆς ἤ καταργήσεως, πού προβλέπονται ἀπό τήν νομοθεσία Κράτους μέλους σέ περίπτωση σωρεύσεως μιᾶς παροχῆς μέ ἄλλες παροχές κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως ἤ μέ ἄλλα εἰσοδήματα, ἐφαρμόζονται εἰς βάρος τοῦ δικαιούχου, ἀκόμη καί ἄν πρόκειται περί παροχῶν πού ἐκτήθησαν δυνάμει τῆς νομοθεσίας ἄλλου Κράτους μέλους ἤ περί εἰσοδημάτων πού ἐκτήθησαν στό ἔδαφος ἄλλου Κράτους μέλους». Ἄν ὅμως, ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ σκοποί τῶν ἄρθρων 48 ἕως 51, πού ἔχουν μόλις ὑπομνησθεῖ, ἡ ἐν λόγω διάταξη δέν δύναται νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι καλύπτει καί τίς διατάξεις τῆς νομοθεσίας Κράτους μέλους οἱ ὁποῖες, γιά τήν χορήγηση ἐπιδόματος ἀνεργίας, ἡ ἀναγνώριση τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἱκανότητα πρός ἐργασία τοῦ ἐνδιαφερομένου, δέν λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τήν πραγματική φυσική κατάσταση τοῦ ἐργαζομένου κατά τόν χρόνο πού καθίσταται ἄνεργος, ἀλλά συνάγουν τήν ἀπόδειξη περί τῆς ἀνικανότητος πρός ἐργασία ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι στόν διακινούμενο ἐργαζόμενο ἔχει χορηγηθεῖ προηγουμένως σύνταξη ἀναπηρίας σέ ἄλλο Κράτος μέλος, κατ' ἐφαρμογή τῶν κανόνων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου καί βάσει τῶν πληροφοριῶν πού παρεσχέθησαν ἀπό τό πρῶτο Κράτος μέλος.

16 Ἀπό τά ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι στό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπεβλήθη ἀπό τό Cour du travail τῆς Mons πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἀπάντηση ὅτι τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί οἱ κανονισμοί τοῦ Συμβουλίου 1408/71 καί 574/72 ἔχουν τήν ἔννοια ὅτι, ἐφ' ὅσον κατά τήν νομοθεσία ἑνός Κράτους μέλους ἡ κτήση τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας ἀπό διακινούμενο ἐργαζόμενο ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἱκανότητά του πρός ἐργασία, ἡ ἱκανότης δέ αὐτή πρός ἐργασία ἀνεγνωρίσθη ἀπό τίς ἁρμόδιες ἀρχές τοῦ ἐν λόγω Κράτους μέλους, οἱ ἀρχές αὐτές δέν δύνανται νά ἀρνηθοῦν στόν ἐνδιαφερόμενο ἐργαζόμενο τήν παροχή τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας λόγω τοῦ ὅτι λαμβάνει, σέ ἄλλο Κράτος μέλος, σύνταξη ἀναπηρίας πού ἐχορηγήθη σύμφωνα μέ τούς κοινοτικούς κανόνες κατά τό σύστημα τοῦ συνυπολογισμοῦ καί τοῦ κατ' ἀναλογία ἐπιμερισμοῦ.

17 Ἐν ὄψει τῆς ἀπαντήσεως πού ἐδόθη στό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Cour du travail τῆς Mons, παρέλκει ἡ ἀπάντηση στό δεύτερο ἐρώτημα, τό ὁποῖο ἀναφέρεται στό κύρος τοῦ κανονισμοῦ 1408/71 σέ σχέση μέ τούς σκοπούς τῆς συνθήκης καί ἔχει ἐπικουρικό χαρακτήρα.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

18 Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἡ βελγική κυβέρνηση καί ἡ Ἐπιτροπή, οἱ ὁποῖες κατέθεσαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται.

19 Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει, ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κυρίας δίκης, τόν χαρακτήρα παρεμπίπτοντος πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑπέβαλε μέ ἀπόφαση τῆς 3ης Ἀπριλίου 1981 τό Cour du travail τῆς Mons ἀποφαίνεται:

Τό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ὁ κανονισμός 1408/71 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 14ης Ἰουνίου 1971, περί ἐφαρμογῆς τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως

στούς μισθωτούς καί τίς οἰκογένειές τους πού διακινοῦνται ἐντός τῆς Κοινότητος, καί ὁ κανονισμός 574/72, περί τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 1408/71, ἔχουν τήν ἔννοια ὅτι ἐφ' ὅσον κατά τήν νομοθεσία ἑνός Κράτους μέλους ἡ κτήση τοῦ δικαιώματος ἐπί τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας ἀπό διακινούμενο ἐργαζόμενο ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἱκανότητά του πρός ἐργασία, ἡ ἱκανότης δέ αὐτή πρός ἐργασία ἀνεγνωρίσθη ἀπό τίς ἁρμόδιες ἀρχές τοῦ ἐν λόγω Κράτους μέλους, οἱ ἀρχές αὐτές δέν δύνανται νά ἀρνηθοῦν στόν ἐνδιαφερόμενο ἐργαζόμενο τήν παροχή τοῦ ἐπιδόματος ἀνεργίας λόγω τοῦ ὅτι λαμβάνει, σέ ἄλλο Κράτος μέλος, σύνταξη ἀναπηρίας πού ἐχορηγήθη σύμφωνα μέ τούς κοινοτικούς κανόνες κατά τό σύστημα τοῦ συνυπολογισμοῦ καί τοῦ κατ' ἀναλογία ἐπιμερισμοῦ.

Mertens de Wilmars		Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 23 Μαρτίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

P. Heim

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ PIETER VERLOREN VAN THEMAAT ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

1. Εἰσαγωγή

Ἡ ὑπόθεση Baccini ἀποδεικνύει ὅτι τά μέτρα πού προβλέπονται στό ἄρθρο 51 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὑπέρ τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐργαζομένων καί προσδιορίζονται σήμερα κυρίως στόν κανονισμό 1408/71 (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/001, σ. 73, κωδικοποιημένη ἔκδοση εἰς JO 1980, C 138, σ. 1), ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει στόν συντονισμό ἤ στήν σύνδεση τῶν ἐθνικῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, δέν καταλήγουν πάντοτε, κατά τήν ἐφαρμογή τους ἀπό τά Κράτη μέλη, στά ἐπιθυμητά ἀποτελέσματα.

1 — Μετάφραση ἀπό τά ὁλλανδικά.